

הסיפור שלי

סיפור מעורר השראה
לשולחן השבת

נחלה לנשיא דורנו בכפר חב"ד

מרדכי גורליק



התורה והמצוות בכלל. גם את בקשתו לבניית "בית אגודת חסידי חב"ד" כרך הרבי בפרשת הספרים, וברור היה שזהו נדבך נוסף באותו מאבק שמימיו רחני עלום שניהל הרבי לביטול הקטרוג.

ועד כפר חב"ד בראשות מנחם לרר התכנס מיידית, והזדרז להקצות מבנה זמני כבקשת הרבי, ובמקביל לאתר שטח מתאים למבנה הקבע. השטח שנבחר, גבעה סמוכה לכביש הכניסה הראשי של כפר חב"ד, היה חלק מאדמות היישוב תוחלת, שיועדו על פי החלטת הרשויות להסתפח לכפר חב"ד, אך באותה עת עדיין היה מוגדר כקרקע חקלאית. הליך שינוי ייעוד אורך בדרך כלל שנים ארוכות, אך פנייתם של עסקני הכפר זכתה לשיתוף פעולה מצד משרדי הממשלה השונים, וההליך הושלם תוך חצי שנה!

הרבי דרש שלא יתחילו בשום הליך של תכנון או בנייה לפני שיתקבלו כל האישורים הנדרשים כחוק. וכך, רק בכ"ו בטבת תשמ"ו התקיימה הנחת אבן הפינה, אך ההליך לאיתור אדריכל למיזם כבר החל בסוף הקיץ. כאשר שמעתי על כך, אומנם חשתי מגודל האחריות, אך כמוכן שמאוד רציתי - מבחינתי היה זה פרויקט חיי - והגשתי את מועמדותי. היו אדריכלים רבים שהביעו התעניינות וביקשו להשתתף, אך לבסוף נותרו רק שני מועמדים, שניהם חסידי חב"ד - אריה יקונט ואנוכי.

ועד כפר חב"ד היה במבוכה, ולא ידע מה לעשות. הייתה לי היכרות עם אריה, והתקשרתי אליו. "אני מפחד לקחת את הפרויקט הזה לבד", אמרתי. "אני מציע שנעשה את זה יחד". הוא הודה שגם הוא חושש, וקיבל את הצעתי בשמחה. גם הוועד שמח מאוד על הפתרון שהוצע, וקיבלנו את העבודה בשותפות.

בהמשך ביקש הרבי שהבניין ייבנה בדוגמת "בית אגודת חסידי חב"ד" בניו יורק - מרכז חב"ד העולמי שבבית מספר 770 על שדרת איסטון פארקוויי. הקושי הראשון שהתעורר בעקבות כך היה היעדר התוכניות האדריכליות של בניין 770 המקורי, שנבנה בשנת תרצ"ד (1934). חיפוש בארכיוני עיריית ניו יורק לא העלה דבר. מדובר בשטח בנוי של כאלף ומאתיים מטרים רבועים, המשתרעים על פני ארבעה מפלסים - מרתף ושלוש קומות, כשכל פרטי הבניין ייחודיים ולא שגרתיים, אפילו בהשוואה למבנים סמוכים באותו רחוב.

בלית ברירה, החליט הוועד לממן את נסיעתו של אחד האדריכלים לניו יורק כדי למדוד את המבנה ולצלמו, לצורך שחזור תוכניות הבנייה. אך כשכתבו על כך לרבי, הוא שלל את הרעיון. "חבל על ההוצאות", ענה. זה היה סמוך לחודש תשרי, ואחד מחברי ועד הכפר - ר' גרשון סודקביץ, שהיה הממונה מטעם הוועד על ליווי המיזם - התכוון לנסוע לחודש החגים לחצר הרבי. על אף שלא הייתה לו הכשרה מקצועית בתחום, סיכמנו שיבצע מדידות, ואכן

בראש חודש תמוז תשמ"ה (1985), זמן קצר לאחר שנודע על גניבת ספרי קודש עתיקים ויקרי ערך מספריית אדמו"ר הרי"צ, זימן הרבי לחדרו את חברי אגודת חסידי חב"ד, ובין הדברים ביקש, "בארץ הקודש תבנה ותכונן יעשו בית בכפר חב"ד על שם כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר, ויקרא בשם 'אהל יוסף יצחק ליובאוויטש', ויהיה שם מקום תפילה ותורה להפצת המעיינות חוצה". הרבי אף הודיע שיישא בעלויות, ושהכסף המיועד לכך מוכן ומזומן.

זמן קצר אחר כך, בהתוועדות שנערכה לרגל חג הגאולה של אדמו"ר הרי"צ ב"ב תמוז, נתן הרבי פומבי לראשונה לפרשת גניבת הספרים, וביחידות לאורחים שנערכה באור לט"ו תמוז, הזכיר הרבי ברבים גם את בקשתו לבנות "נחלה לנשיא דורנו בכפר חב"ד" - מבנה שבו ילמדו אברכי הכולל ושיכלול גם ספריה תורנית. הרבי ביקש שאותה נחלה תוקם באופן מידי, עוד באותו יום במקום זמני שיישכר לשם כך, ובהמשך תעבור לבניין קבע שייבנה במיוחד למטרה זו.

ניכר היה שפרשת הספרים הסבה לרבי צער גדול. בהמשך התברר שראה במאורע זה קטרוג רוחני שהתרגש מלמעלה עליו ועל פעילותה של תנועת חב"ד כולה. במקביל לפתיחת מאבק משפטי להשבת הספרים, ניהל הרבי גם מאבק שמימי במטרה להמתיק את הגזרה ולבטל את הקטרוג. מאבק זה התבטא בשורה של פעולות רוחניות להרחבת מפעל השליחות והגברת הפצת

«



מיזם מיוחד לשימור זיכרונות ועדויות על חיי ופועלו של הרבי מליובאוויטש. סיפור זה הוא אחד מני רבים שתועדו על ידינו בראיונות וידאו לאורך השנים. נכון להיום, מצויות בידינו מעל 1700 עדויות מכלי ראשון. אף שהשתדלנו כמיטב יכולתנו לאמת כל פרט, תוכנם של הסיפורים משקף את דברי הרבי כפי שאלו הובנו בשעתו על ידי השומעים והשתמרו בזיכרונם.

MY ENCOUNTER
with the REBBE

על סמך הסקיצה שלו הכנתי תוכניות ראשוניות לשלד, שאותן הגשנו למהנדס קונסטרוקציה לצורך קבלת אישורים.

אגב, אותו מהנדס היה מעריץ של הרבי, ולרגל שנת השמונים ושלש להולדת הרבי, הציע לבצע את השלד במחיר של 83 אלף דולר בלבד, נמוך בהרבה מההצעה הזולה ביותר שנתנה חברת דומר שעמה עבדו ועד כפר חב"ד. הם פנו אל דומר וסיפרו לו על ההצעה שקיבלו, והחברה נאותה להשוות את המחיר.

הם התחייבו לסיים עד י"א בניסן, יום הולדת הרבי, ואכן עמדו בזמנים. אבל זה היה החלק הקל יחסית; עדיין לא היו לנו תוכניות אדריכליות מפורטות! החלטתי שלרגל י' שבט הקרב ובא, יום הסתלקות אדמו"ר הרי"צ ותחילת נשיאות הרבי, אסע בעצמי ל-770 - לא במסגרת העבודה, אלא נסיעה פרטית כחסידי אל רבו, על חשבוני. ניצלתי את הנסיעה הזו וערכתי מדידות מדויקות ומקיפות לכל הבניין, ובעזרת ר' ישראל גולדשמיד צילמנו יותר מחמש מאות תמונות של אינספור הפריטים והאלמנטים המיוחדים במבנה - כמו העיטורים והפיתוחים, הארובות וחלונות הוויטראז' הרבים.

עם שובי יכולנו להתקדם בהכנת תוכניות הבניין, אלא שכעת היה נדרש לאתר מפעלים ובעלי מלאכה שיוכלו לספק ולייצר את הפריטים הללו עבורנו, למשל, את הֶלְבֵּנים האדומות, מסימני ההיכר של הבניין המפורסם. חיפשנו ומצאנו רק מפעל אחד בדנמרק שייצר לֶבֶנים דומות, ועלות הייבוא שלהן לארץ הייתה גבוהה מאוד. חלק מכותרות הארובות והמסגרות המעוטרות של החלונות ניסינו לייצר מאבן אצל בעלי מלאכה ערבים, אבל זה לקח המון זמן.

הגיע ל"ג בעומר, ובאחת השיחות בהתוועדות התייחס הרבי להתמשכות הבנייה: "כדרך הבטלנים - התחילו בבנייה, ונשארו תקועים באמצע..." כדי לזרז את העניין הבטיח הרבי לשלוח סכום כסף נוסף, מלבד ההשתתפות שכבר הועברה, וביקש, ש"בוודאי יודרוזו במלאכת הבניין באופן שלקראת 'חג הגאולה' י"ב-י"ג תמוז יהיה הבניין בשלימותו". את הדברים שמענו בשידור חי מניו יורק, ומיד לאחר מכן קיבלתי טלפון להצטרף לשיבת ועד דחופה בכפר חב"ד, שנערכה בשעה ארבע לפנות בוקר.

חברי הוועד עשו חשבון שמל"ג בעומר ועד י"ב בתמוז ישנם בדיוק שלושים ושלושה ימי עבודה. לפי הערכתי המקצועית זה פשוט היה בלתי אפשרי להספיק את כל מה שנותר תוך פרק זמן כזה. בכלל, הרי יש סדר מסוים בבנייה, ואי אפשר להקדים שלב אחד למשנהו. אבל הרבי אמר, אז קבענו שמתחילים להתקדם עם העבודה בקצב לא נורמלי. במהלך השבועות הללו, יצאתי מהבית במוצאי שבת מיד אחרי הבדלה, וחזרתי ביום שישי סמוך להדלקת נרות. גייסנו מגוון אומנים ובעלי מלאכה שיעזרו בייצור הפריקסטים - תבניות יציקה בכל מיני צורות וגדלים. אפילו פיתחנו שיטה לזרז את התהליך על ידי ביצוע חלק מהיציקות בשטח. במקביל איתרנו מפעל באופקים שמייצר לֶבֶנים מחרס - היחיד מסוגו בארץ. הם הסכימו לעצור את כל הייצור ובמשך חודש ימים ייצרו לֶבֶנים אדומות רק עבורנו.

ארבעה צוותים עבדו במקביל על הֶלְבֵּנים. עשינו חשבון שאנו מוכרחים להתקדם בקצב של שמונה שורות ביום. משמרות עבדו מסביב לשעון, לפעמים היו עושים יציקה בשתיים או שלוש לפנות בוקר. כמאה וחמישים בעלי מקצוע עבדו במקום בו זמנית, ובלית ברירה, לא נצמדנו לסדרי העבודה המקובלים - בזמן שהטיח עבד במקום אחד, כבר החלו להניח ריצוף במקום אחר שבו עדיין לא היו טיח או קירות.

כאשר חיפשנו חברה שתבצע את הוויטראז'ים - באורך של כמאה מטר רץ, כולם דיברו על חצי שנה לפחות. חברה אחת מהגדולות בתחום הסכימה לעצור את כל העבודות ולהתמקד רק בזה, אבל גם היא העריכה שייקח ארבעה חודשים.

בסיוע חברי

THE JEM FOUNDATION

ואתה תצוה... להעלות נר תמיד

"מה ארבעה חודשים", צחקנו. "זה צריך להיות מורכב עוד חודש".

"אתם לא רציניים", אמרו בתדהמה. "תשכחו מזה, אין סיכוי". הם כבר רצו להסתובב וללכת. אבל אנחנו התעקשנו. "אם הרבי אמר, אז זה יהיה!"

הם כנראה נדבקו בהתלהבות התמימה שלנו, והסכימו. "לא יודעים איך, אבל נעשה את זה!" אמרו, ונרתמו לעבודה בהתלהבות רבה. הם ביקשו לקבל מיידית את מידות החלונות - הכנת הוויטראז'ים חייבת להיות על פי מידות מדויקות שיתאימו למסגרת החלון. הבעיה הייתה שעדיין לא היו מידות סופיות, כי אפילו קירות לא היו. נאלצנו לעשות חישוב הפוך - לאחור, ובצורה כזו אין סיכוי שלא לטעות. ובכל זאת, הם הספיקו לייצר הכול בזמן, ולמרבה הפלא לא היה פספוס אחד, אף לא במילימטר!

"ב בתמוז חל באותה שנה בשבת, ובהתוועדות ביקש הרבי להכריז שחנוכת הבית תיערך בט"ו בתמוז - שנה בדיוק מאז דיבר לראשונה על הבניין.

חגיגת חנוכת הבית נערכה ברוב עם, ומאז, מתנוסס המבנה הייחודי בגאון על הגבעה במרכז כפר חב"ד ונראה בביור לכל הנוסעים על כביש מספר אחד. הבניין אינו מהווה רק מרכז תורה ותפילה, אלא גם מוקד של הפצת תורה ומצוות, ואבן שואבת למבקרים מכל קצות הארץ והעולם הפוקדים את המקום בכל ימות השנה. ארבע קומות הבניין מאכלסות, נוסף לבית מדרש וספרייה רחבת ידיים, גם את ההוצאה לאור ומרכז ההפצה של ספרי חב"ד ושל בטאון תנועת חב"ד, שבועון "כפר חב"ד".

ביום שבו נערכה חנוכת הבית חטפתי אנגינה חזקה, ובמהלך האירוע לא הייתי מסוגל אפילו לשבת - אחרי כל הלחץ והמאמץ הייתי באפיסת כוחות מוחלטת. אבל אני מרגיש שזכיתי בדבר הכי גדול: כל לימודי האדריכלות וכל האתגרים שהיו כרוכים בכך היו שווים רק כדי להגיע לרגע הזה.

ר' מרדכי גורליק, חסיד חב"ד המתגורר בשכונת נחלת הר חב"ד בקריית מלאכי, הוא מהנדס ואדריכל במקצועו, שהיה שותף בבניית "בית אגודת חסידי חב"ד" בכפר חב"ד. הוא רואין בביתו בחודש טבת תשע"ד (2013).

לזכות אבינו היקר הרב יעקב של' מינסקי

ולעילוי נשמת אמנו היקרה מרת שיינא באשע בתיה ע"ה

הוקדש ע"י בנם ר' שניאור ויוכבד שיחיו מינסקי

השבוע לפני:

◀ תש"כ (1960) — במכתב לעו"ד מר משה שוב, מודה לו הרבי "מקרב ולב עמוק על השתדלותו ועשיותיו בהנוגע להצלת ספרי זהר הקדוש עם הגהות אאמו"ר [אבי, אדוני, מורי ורבי] זללה"ה [זכרונו לברכה לחיי העולם הבא] אשר זה עתה באו לידי". במהלך שהותו בעיר גלותו בקזחסטן, לא היה סיפק ביד ר' לויק להשיג נייר לכתיבה, והוא נאלץ לרשום את חידושי תורתו בקיצור נמרץ על גבי שולי דפי הספרים הבודדים שהיו ברשותו. "נוסף על גודל הענין עצמו - הצלת דברי תורה", כתב הרבי, "הרי כמוכן בנוגע אליי גם נימה פרטית מיוחדת בזה ככל עניני נחלת אבות ובפרט בהעלות בזכרוני העמל והיגיעה ביחד עם ההתלהבות במ עסק אאמו"ר בהאמור". הרבי הרחיב וביאר את החידושים הללו בהתוועדויות, והם יצאו לאור בהמשך בסדרת ספרי "לקוטי לוי יצחק".¹ ג' בטבת